No. 85. 1840.

BREDASCHE COURANT.

STAAT-, LETTERKUNDIG- EN WETENSCHAPPELIJK NIEUWS- BLAD.

Donderdag 16 Julij.

FRANKRIJK.

PARIJS, den 12den Julij.

De *Moniteur* houdt de lijst der belooningen van degenen die zich bij de jongste expeditien in Afrika onderscheiden hebben. Een kruis van groot-officier, twee kommandeurs-kruisen en 15 officiers-kruisen van het legioen van eer, (waaronder een aan den hertog *van Aumale*) zijn verleend geworden; voorts 94 ridderkruisen, waarvan er vijf aan belgische officieren ten deel gevallen zijn.

— In de laatste weken zijn in den omtrek van Parijs eenige gastmalen van voorstanders der zoogenaamde parlementshervorming gehouden, die, zoo het schijnt, aan het ministerie weinig hebben behaagd, vooral omdat daarbij eenige honderden staatkundige geestdrijvers op hetzelfde punt vereenigd waren. Thans is een zoodanige maaltijd tegen den 14den Julij, den verjaardag van de verovering der Bastille, aangekondigd. Hij zou te Saint-Mandé, een dorp nabij de hoofdstad, worden gehouden, en allengs hebben zich niet minder dan 3000 personen, meestal officieren en manschappen van het 8ste en 9de legioen der Parijsche nationale garde, bereid verklaard, om daaraan deel te nemen. Dat groot aantal gasten schijnt den prefect van politie te hebben bewogen, om door tusschenkomst van den maire van Saint-Mandé, den waard bij wien de maaltijd zou worden gehouden, aan te schrijven, dat hij in zijn locaal niet meer dan 1000 personen ontvangen mogt. De republikeinsche *National* toont zich over dit verbod vreeslijk geërgerd, en beklaagt zich, dat men de stem des volks verstikken wil.

— Volgens een berigt van den *Moniteur* bedraagt het getal der Spaansche uitgewekenen, die aan de zijde van het departement der oostelijke Pyreneën over de grenzen zijn gekomen, niet minder dan 13,000. Waarschijnlijk zijn daaronder, behalve de benden van *Cabrera*, ook nog een groot getal Karlisten uit Katalonie.

— De admiraal *Baudin*, onlangs tot opperbevelhebber der fransche zeemagt in de wateren van Zuid-Amerika, en gevolmagtigd minister bij de republiek van la Plata benoemd, is van Cherburg terugontboden, waar hij gereed was zich in te schepen; terwijl in deszelfs plaats benoemd is de vice-admiraal *Mackau*. De reden van het terugontbod des admiraals *Baudin* wordt door de ministeriele bladen niet gemeld.

— De nieuwe fransche gezant bij het hof van Madrid, de heer *M. de la Redorte*, is heden naar zijn' post vertrokken.

— *Cabrera* is, naar men verneemt, gisteren morgen te Parijs aangekomen en terstond bij den heer *Thiers* geleid, bij wien zich de heer *de Miraflores* bevond. De karlistische chef is onmiddellijk naar Rijssel vervoerd, waar hij in de citadel zou bewaard worden.

— De *Capitole* vermeldt, dat van wege het gouvernement de order zou afgezonden zijn om den maarschalk *Bourmont* te beletten zijne voorgenomen reis naar Bretagne voort te zetten.

— In den ministeriëlen *Constitutionel* leest men het volgende:

» Het handel-traktaat tusschen Frankrijk en Engeland is thans werkelijk gesloten. Twee artikelen, omtrent welke men eene wijziging in het tarief verlangd had, hadden eenige bezwaren bij de engelsche commissarissen gevonden, maar deze wijzigingen, van welke in de instructien van het londensche kabinet niet gesproken werd, zijn thans aangenomen, en de heer *Porter* is naar Engeland vertrokken, om het traktaat door zijn gouvernement te doen ratificeren.

» Het tractaat verzekert aan Frankrijk wezenlijke voordeelen. Eene aanzienlijke reductie op de wijnen geeft aan de eigenaars van wijngaarden in het departement Gironde een nieuw debouché; onze champagne-wijnen worden eveneens begunstigd, en zoo onze wijngaardeniers slechts eenige zorg aan hun fabrikaat besteden en zich loyaal in hunne handelsbetrekkingen gedragen, zullen onze wijnen op de engelsche markten op eene krachtdadige wijze met de spaansche en portugesche wijnen mededingen.

» Ook onze brandewijnen kunnen, krachtens het nieuwe traktaat, gemakkelijker bij onze naburen worden ingevoerd. Maar dit gestelijk voordeel zal veel mededinging ondervinden in de engelsche soorten die uit graan worden gestookt. Dit zal waarschijnlijk onze brandewijnstokers doen besluiten, om alleen beste soorten naar de havens van Groot-Brittannie te verzenden, voor de rijkere lieden die gewoonlijk geen sterken drank uit granen gestookt gebruiken.

Van den 13den. — Men verneemt nader dat de oorzaak van het terugontbod des admiraals *Baudin*, in de weigering van het gouvernement gelegen is om aan de vordering van dien scheepsvoogd toe te geven, dat de fransche consul-generaal te Havana, de heer *Mollien*, met wien de heer *Baudin* sedert de expeditie van Mexiko in onmin is, terug ontboden werd.

— In bijzondere berigten uit Algiers van den 4den wordt weder gesproken van verdeeldheid die onder de vijandelijke arabische stammen, aan de oostzijde van Algiers ontstaan waren, en reeds tot bloedige twisten hadden geleid. Men voorspelt zich altijd veel voordeel van deze verdeeldheden voor de vestiging der fransche magt in Afrika.

— De tijdingen uit Spanje behelzen weinig van belang. Die van Madrid gaan tot den 6den julij, doch houden niets bijzonders. In Arragon en Valencia schijnt het, na den aftogt der benden van *Cabrera*, thans rustig. De tijdingen uit Barcelona komen overeen, dat de beide koninginnen aldaar met eene ware geestdrift door de bevolking ontvangen zijn. Zij deden aldaar hunnen intogt op eene soort van zegewagen, die met acht witte paarden bespannen was; de huizen waren versierd en onophoudelijk werden de kreten gehoord van *leve de koningin! leve de vrijheid! leve de staatsregeling!* De koninginnen bewonen het paleis van den kapitein-generaal van het gewest, en hebben van deszelfs balkon zich verscheidene malen aan het volk vertoond. Men denkt dat HH. MM. tot het einde van september in Barcelona zullen blijven.

— Te Marseille heeft men door scheepsgelegenheid van Malta vernomen, dat reeds een gezant van den pacha van Egypte te Konstantinopel, met de nieuwe vredesvoorslagen van wege den onderkoning aangekomen was. (*Zie Duitschland.*) — Niet minder dan 11,000 man troepen waren van Alexandrie naar St. Jean d'Acre gezonden om den opstand in Syrie te dempen. — De engelsche en fransche eskaders waren den 30sten op de reede van Ourlac vereenigd.

— Ter beurze van heden (13 Julij) waren genoteerd: 5 pCt. 118; 3 pCt. 86; Nap. r. 105; Sp. Ardoin 28½; Rom. L. 105⅝.

DUITSCHLAND.

FRANKFORT, den 12den Julij.

Z. K. H. de grootvorst troonopvolger van Rusland is den 9den van Darmstadt vertrokken om over Kiel aan boord der russische stoomboot Bogatyr naar Rusland terug te keeren. Door de equipagie van genoemde boot, die na den keizer overgebragt te hebben, naar Kiel teruggekeerd is, is het gerucht bevestigd, dat zich een russisch eskader in de Oostzee bevindt en dat hetzelve te Kiel zou aankomen. Het schijnt echter niet zoo talrijk te zijn als vroegere berigten verzekerd hebben.

— Men schrijft uit Berlijn, dat Z. M. de koning van Pruissen zich waarschijnlijk, na afloop van den hofrouw, [illegible] naar Erdmannsdorf in Silezie, op het landgoed der overste [illegible] zal begeven. Na hoogstdeszelfs terugkomst zullen [illegible] opengevallen hooge staatsambten worden vervuld; ook [illegible] van eene op handen zijnde zeer uitgestrekte amnestie, [illegible] stelling van nieuwe belangrijke gebouwen en gedenkteekenen, zoo te Sanssouci als elders.

— Onder dagteekening van den 6den wordt uit Mentz geschreven, dat de zucht tot landverhuizing in die streken op eene [illegible] tende wijze toeneemt. Vele honderden hadden [illegible] verlaten om zich naar Baltimore in te schepen [illegible]

terden hetzelfde voornemen. Ook in Wurtemberg duurde de landverhuizing voort. Er verliep geen week dat er geen schepen met landverhuizers voorbijvoeren.

— De Zwitsersche Landdag is den 6 dezer, met eene redevoering van den bondspresident, den heer *de Muralt*, geopend, waarin hij op de rust wees, die thans in onderscheiden kantons, na zeer onstuimige gebeurtenissen, heerschte, den raad gaf om den middelweg te bewandelen tusschen overdrevene gehechtheid aan het oude en onberedeneerde zucht voor het nieuwe, en bijzonder aanbeval alle middelen tot betere regeling van het krijgswezen aan te wenden. Dit onderwerp behoort dan ook, met hetgene tot de grenstollen betrekking heeft, tot de voornaamste welke de landdag in deze zitting te behandelen zal hebben. De aftredende kanselier *Amrhijn* is opnieuw, voor den tijd van twee jaren, in dien post bevestigd.

— Brieven van de Turksche grenzen, van den 1 dezer, houden in, dat te Konstantinopel mede een gezant van *Mehemed-Ali*, met de bekende voorstellen tot schikking, zou aangekomen zijn. De Onderkoning hield aan, zoo als gemeld is, de vloot terug te geven, en de gezant moet gemagtigd zijn, van de Porte bevelen te ontvangen, onder welk bevel de vloot te Konstantinopel moet binnenloopen. Voorts wil *Mehemed-Ali* de provincie Adana, evenzeer als de heilige steden en andere plaatsen, welke thans door hem bezet zijn, doch niet tot Syrië behooren, onverwijld aan de Porte teruggeven, en ook het eiland Kandia zou onder hare heerschappij terugkeeren, doch den Onderkoning tot aan zijn dood verblijven. Daarentegen verlangt *Mehemed-Ali* in het erfelijk bezit, behalve van Egypte, ook van geheel Syrië, te komen. Of de Porte al dan niet tot een en ander geneigd is, werd met belangstelling te gemoet gezien. Velen hielden het er voor, dat de Porte in den ernstigen opstand in Syrië eene voor hare belangen gelukkige afleiding zou zien, en dat zij dus onhandelbaarder geworden, de voorstellen zou afslaan, in de hoop althans een deel van Syrie terug te bekomen.

— In een ander berigt, uit Konstantinopel van den 24sten Junij, waarin de aankomst van *Sami*-Bey bevestigd wordt, wordt de verwachting uitgedrukt, dat men weldra de turksche vloot, onder aanvoering van des onderkonings zoon, naar Konstantinopel zou zien terugkeeren. *Sami*-beij had ook geschenken voor den harem des sultans medegebragt, ter waarde, naar men zeide, van ruim twaalf millioenen piasters.

Daarentegen schrijft men uit Smijrna van den 21sten junij, dat, volgens aldaar ontvangen berigt, acht *turksche* fregatten en vier *turksche* brikken, nadat het grootste deel der turksche bemanning door egiptische vervangen was, van Alexandrie naar de sijrische kust was gezeild, om mede te werken tot beteugeling van den bijna in alle zeeplaatsen uitgebroken opstand. De indruk dien deze daad van geweld, door *Mehemed*-ali op het oogenblik gepleegd, dat hij te Konstantinopel grootsche beloften van teruggave der vloot liet doen, te Smijrna had gemaakt, was onbeschrijflijk groot, en had de gemoederen zeer verbitterd.

— De koning en koningin van Griekenland zijn den 17den van hunne reis door den Peloponesus, te Athene terug gekomen.

ENGELAND.

LONDEN, den 11den Julij.

Op het paleis van Buckingham, zijn vertrekken in gereedheid gebragt voor den hertog en de hertogin *van Nemours*, die woensdag hier gewacht worden, om H. M. de Koningin een bezoek te geven.

Binnen weinige dagen verwacht men dat van Regeringswege in het Huis der Lords een voorstel van wet betrekkelijk het Regentschap zal ter tafel gebragt worden.

— De jury heeft *Edward Oxford*, die op de Koningin geschoten heeft, niet schuldig verklaard, op grond dat hij tijdens het feit gepleegd heeft niet wel bij zijne zinnen was. De Procureur-Generaal heeft daarop geëischt, dat het Hof zou bevelen, dat *Oxford* in verzekerde bewaring zal gehouden worden, tot dat de Koningin ten zijnen opzigte een ander besluit zal gelieven te nemen, welk verlangen terstond ingewilligd is.

— Sedert eenigen tijd hebben in Ierland in de steden nu en dan optogten van de leden der matigheidsgenootschappen plaats gehad, waaraan vele duizenden menschen deel namen, en die door de daarbij gezongen liederen en anderzins, geheel het voorkomen hadden verkregen van vertooningen der partij van *O'Connell*. De onderkoning van Ierland heeft thans, bij eene in zeer gematigden toon gestelde proclamatie, deze optogten verboden. In de zitting van het hoogerhuis van den 10den is deze zaak ter sprake gekomen. Van de zijde der tory-partij werd verlangd dat men die vertooningen krachtdadiger tegenging, terwijl van de zijde van het ministerie de werking der matigheidsgenootschappen in Ierland, die vreemd waren aan staatkundige partijschappen, ten hoogste geroemd werden.

— In brieven van Lissabon, wordt gezegd, dat tusschen de engelsche en portugesche regeringen een handelverdrag is gesloten, volgens hetwelk de scheepvaart der beide natien dezelfde voordeelen en voorregten genieten zal, die aan de portugesche schepen in hunne eigen havens zijn toegestaan.

— Ter beurze van gisteren waren genoteerd: 3 pCt. 91⅞; Ned. 2½ pCt. 53½; dito 5 pCt. [illegible]; span. [illegible]

BELGIE.

BRUSSEL, den 14den Julij.

Het *Commerce belge* vermeldt, dat de tegenwoordige secretaris-generaal bij het ministerie van finantien, de heer *Dujardin*, tot gezant bij het hof van Denemarken zou benoemd worden, zoodra de arbeid der gemengde commissie, ten einde was gebragt, hetwelk volgens het gezegd blad, naar alle waarschijnlijkheid nog voor de opening der aanstaande zitting van de beide kamers het geval zou zijn.

— Volgens een Doorniks blad zouden de ministers voornemens zijn, den graaf *d'Oultrement*, tegenwoordig gezant te Rome, terug te roepen en in zijne plaats de heer *Dumortier* derwaarts te zenden.

— De generaal *Willmar* is gisteren als buitengewoon gezant naar Berlijn vertrokken, om den koning van Pruissen met zijne troonsbeklimming geluk te wenschen. Later zal de generaal zich voor goed als belgisch gezant bij het pruissische hof naar Berlijn begeven.

— De onlangs benoemde commissie tot onderzoek van den staat des handels en der nijverheid hier te lande zal waarschijnlijk eerlang hare werkzaamheden beginnen. Reeds zijn verschillende handelaars uit onze groote steden door de Kamers van koophandel uitgenoodigd, om aan die commissie de meest mogelijke inlichtingen daaromtrent te doen toekomen.

— *l'Indépendant* weerspreekt een loopend gerucht, volgens welk de heer *de Stassart* den heer *Schiervel* als gouverneur van Oost-Vlaanderen zou vervangen.

— Volgens onze bladen heeft Z. K. H. de Prins *van Oranje* een brief van rouwbeklag aan de wed. van den heer *Cockerill* geschreven.

NEDERLANDEN.

BREDA, den 15den Julij.

Uit Berlijn wordt van den 11den geschreven, dat Z. M. de koning van Pruissen aan verschillende gezanten, onder anderen aan den Nederlandschen, graaf *Perponcher*, audientie heeft verleend, om hunne geloofsbrieven aan te nemen. Ook heeft Z. M. den Nederlandschen generaal-majoor *Trip* in audientie ontvangen, die hem de brieven van rouwbeklag en gelukwensching, namens Z. M. den Koning der Nederlanden, heeft overhandigd.

— Men verzekert, dat bij een koninklijk besluit van den 10den dezer is bepaald, dat de brik *de Pellikaan*, gekommandeerd wordende door den kapitein luitenant ter zee *J. A. Zoutman*, en zich thans in de West-Indien bevindende, naar Nederland zal terugkeeren; terwijl voorts ter aflossing van dien bodem met 1 Augustus aanstaanden, de brik *de Brak*, liggende te Hellevoetsluis, zal worden in dienst gesteld, en het bevel over dien bodem, met eene equipagie van 50 koppen, zal worden opgedragen aan den luitenant ter zee van de 1ste klasse jonkh. *W. C. Singendonck*.

— Naar men verneemt, was er in de vergadering der Staten van Holland de vraag ontstaan, of er eenige stap van hare zijde moest worden gedaan, hetzij bij den Koning of bij de Tweede Kamer, nopens de voorgenomene splitsing van Holland. De leden der Staten, die tot leden van de buitengewone vergadering der Tweede Kamer benoemd waren, verklaarden alstoen, dat, indien dit voorstel zou worden behandeld, zij niet vrij zouden zijn in de door hen, in de dubbele Tweede Kamer, over dat vraagstuk uit te brengen stem, en dat zij, in dat geval, in die kamer geene zitting zouden kunnen nemen. De meerderheid der vergadering scheen met deze heeren in te stemmen, en het gevolg moet er dan ook van geweest zijn, dat er besloten werd, dat van de zijde der Staten, omtrent dit ontwerp, geen stap hoegenaamd zou worden gedaan.

— Den 11den dezer is te Vlaardingen aangekomen de 3de haringjager, aanbrengende 140 ton haring.

— Den 13den is te Dordrecht, van de werf van den scheepsbouwmeester *Jan Schouten*, met het beste gevolg, te water gelaten het fregatschip *Biesbosch*, groot 600 Java-lasten, gebouwd voor rekening der heeren *F. C. Déking Dura* en *J. B. 't Hooft*, gevoerd zullende worden door kapitein *P. M. Volgelsang*, en bestemd voor de vaart op Oost-Indie. Onmiddellijk daarna is, mede op de vaart op Oost-Indie, de kiel gelegd voor een fregatschip, genaamd *Philips van Marnix*, groot ruim 800 Java-lasten, voor rekening van den heer *C. Koby, Jz.*, te Amsterdam, en hetwelk gevoerd zal worden door kapitein *P. Kraay*.

— Uit Arnhem schrijft men van den 14 Julij:

Volgens berigten uit sommige streken der provincie ziet het er allertreurigst uit met het veldgewas. De tabaksplanten hebben in onze omstreken aanmerkelijk geleden; op eenige plaatsen zijn dezelve geheel en al verhageld, en is het koren grootelijks neergeslagen. Met het gemaaide gras is het niet veel beter gesteld. De aanhoudende regens en het stormachtige weder hebben er veel toe bijgedragen, dat het hier en daar nog ongedroogd op het veld ligt en niet kan worden ingehaald.

Uit Middelburg schrijft men:

Met genoegen melden wij, dat door een achtingswaardig ingezeten dezer stad eene onderneming is begonnen, op welke wij hem de beste uitkomst toewenschen; dezelve bestaat in de oprigting eene diligence-dienst, tusschen Middelburg en Goes, welke op zulk eene gemakkelijke en voordeelige wijze is ingerigt en daargesteld, dat hierbij niets te verlangen overblijft, dan dat door algemeene bijval en deelneming deze instelling mag in stand blijven, en tot eene spoedige en aangename en den handel bevorderende gemeenschap tusschen beide opgenoemde steden, verstrekken zal.

Vervolg van het jaarlijksch verslag aan de provinciale Staten van dit gewest medegedeeld:

Straatwegen. Den grooten weg van Grave over 's Hertogenbosch, Tilburg, Breda en Bergen-op-zoom, tot tegen over Tholen geheel voltooid zijnde, zullen wij alléén behoeven te vermelden, dat in de concept-begrooting voor 1841 in ontvangst gebragt is de som van *f* 7,496-50, zijnde het restant van het door U. E. G. A. toegestane voorschot van *f* 27,496-50, ter gedeeltelijke bestrijding der kosten, voor die voltooijing vereischt; terwijl de in de begrootingen van 1839 en 1840 daarvoor gebragte sommen, tot het gezamenlijk bedrag van *f* 20,000, dan ook reeds aan de provincie zijn terug betaald geworden.

Op het door de besturen der steden Bergenopzoom en Willemstad, en die van eenige gemeenten in dien omtrek, aan Z. M. ingediend adres, om bij den geprojecteerden straatweg van Rotterdam naar Buitensluis, tegen over de Willemstad, ook eenen straatweg daar te stellen, van laatstgemelde stad over Prinsland, Steenbergen en Halsteren naar Bergenopzoom, door ons gunstig geadviseerd zijnde, is van Zijne Exc. den minister van binnenlandsche zaken, bij deszelfs missive van den 27 september 1839, no. 107, 3e afdeeling, het antwoord gegeven, en door ons ter kennisse van die besturen gebragt, dat zoo lang meer belangrijke werken, waarvan de uitvoering is ondernomen of geprojecteerd, aanmerkelijke uitgaven zullen vorderen, het tot stand brengen der verlangde verbetering, al was het ook met eene aanmerkelijke bijdrage der provincie, niet voor 's rijks rekening kan worden genomen, en alleen dan meer spoedig aan de executie van zoodanig werk zoude kunnen worden gedacht, wanneer de fondsen daartoe vereischt, buiten bezwaar van de schatkist mogten kunnen worden gevonden.

Op het verzoek van het bestuur der stad Grave, hebben wij bij Zijne Exc. den minister van binnenlandsche zaken, het noodige vertoog gedaan, tot het voortzetten der verbetering van den grooten weg van Nijmegen naar Grave, speciaal van dat gedeelte over de Maas, hetwelk, vooral des winters, geheel onder water en onbruikbaar is; waarop wij met genoegen het antwoord hebben, dat deze zaak geenszins uit het oog verloren is, en wij bereids de bekendheid verkregen hebben, dat aan dezelve eenigermate uitvoering is gegeven geworden, en daaromtrent nog onderzoekingen en opnemingen hebben plaats gehad.

Provinciale Wegen en Waterwerken. Hoezeer, opzigtens eene verbeterde communicatie tusschen 's Hertogenbosch en Bommel niets van Gouvernementswege is kennelijk gemaakt, durft men echter vertrouwen, dat het daaromtrent in vroegere jaren ontworpen plan, eenmaal zal worden verwezenlijkt, en wij hebben dan ook vermeend daartoe, even als vroeger, wederom eene gelijke som van *f* 5,000, in de project-begrooting voor 1841 te moeten voordragen, te meer, daar, wanneer over die som, tot dat einde, niet wordt beschikt, dezelve bij het afsluiten van het dienstjaar, in de provinciale-kas aanwezig blijft.

Wij hebben het voornemen opgevat, ons ter dezer zake bij een eerbiedig adres aan Zijne Majesteit te wenden, vermits wij zijdelings onderrigt, dat het departement van oorlog genegen zoude zijn, tot het daarstellen van die verbetering bij te dragen.

Wij hebben met opzigt tot den provincialen weg van de Willemstad tot den Ruigenhilschen Dijk en den Koolaschweg bezuiden Dinteloord, eenige herstellingen doen plaats hebben, en hopen spoedig in staat gesteld te zullen zijn, om nopens het geregeld onderhoud van dien weg afdoende maatregelen te nemen, die minder bezwarend voor de provinciale kas wezen zullen, dan tot hiertoe het geval is.

In overeenstemming met de door U. E. G. A. in het voorleden jaar genomene dispositien, heeft de aanbesteding plaats gehad van de beklinkering van den zoogenaamden Dijkweg onder Berlicum, van af den grooten straatweg no. 8, onder Hintham, gemeente Rosmalen, tot aan de Haffertsche Brug, grensscheiding der gemeenten Berlicum en Heeswijk, over eene lengte van 7,285 ellen, terwijl daarvan reeds op het einde der maand mei jl., eene lengte van ruim 4,000 ellen was afgewerkt of bestraat geworden.

Vervolgens is op den 5 mei jl., eene tweede aanbesteding tot verlengde bestrating van die weg gedaan, en wel van af de bovengemelde grensscheiding van Berlicum en Heeswijk, tot in de kom der gemeente Dinter, aan het logement en herberg van *Jan van Schijndel* aldaar, over eene lengte van 4,550 ellen, waarvan de werkzaamheden tot bestrating ook eerstdaags eenen aanvang nemen zullen, terwijl beide die aanbestedingen, wat de aannemingsprijs betreft, als wel gedaan, kunnen beschouwd worden.

Wij zullen alsnu aan de overwegingen van U. E. G. A. onderwerpen, de verdere maatregelen, die tot verlenging van de bestrating, hetzij op Vegchel of, op Uden, zullen kunnen genomen worden.

In het afgeloopen jaar is de provincie voor aanstekende ziekten bewaard gebleven en de gezondheidstoestand in 't algemeen gunstig geweest. In 1839 werden 7921 koepok-inentingen verrigt, terwijl dit getal in 1838 slechts 5,655 bedragen heeft.

Ten aanzien van het armwezen wordt gezegd, dat de uitgaven der verschillende in dit gewest aanwezende godshuizen, met uitzondering van eenige, die de gevraagde inlichtingen niet hebben gegeven, bedragen hebben *f* 82,273,01^{5}, en de middelen waardoor in die uitgaven werd voorzien *f* 88,613,73^{5} — Het getal van de administratien der huiszittende armen bedroeg 309; hare uitgaven hebben bedragen *f* 297,074,39, en hare middelen *f* 322,110,53^{5}.

Kerkelijke zaken. Sedert het vorige jaar werden van Rijkswege subsidien toegestaan: Aan de R. K. gemeente te Herpen, *f* 500, voor de herstelling van haar kerkgebouw. Aan de R. K. gemeente te Deursen, *f* 900, tot herstel der pastorij. Aan de R. K. gemeente te Wagenberg, gemeente Terheyden, *f* 1000, tot herstel van de kerk en pastorij aldaar. Het kerkgebouw der R. K. gemeente te Luyks-Gestel, is met den toren een prooi der vlammen geworden. De toelating eener Christelijke afgescheiden gemeente in de Werken en Sleeuwijk, werd door Z. M. vergund.

Onderwijs. De latijnsche scholen in deze Provincie, blijven bij voortduring in denzelfden staat. Dezelve zijn in 1839, door *drie honderd* en *drie* leerlingen bezocht geworden, en derhalve door *zeven* meerder dan in 1838, wanneer derzelver getal *twee honderd zes en negentig* beliep. Men telde er: Te 's Hertogenbosch 22; Bergen-op-Zoom 7; Breda 21; Eindhoven 30; Grave 12; Heusden 4; Oosterhout 35; Boxmeer 15; Gemert 29; Helmond 22; Megen 15; Ravenstein 19; Uden 72; te zamen 303 leerlingen.

Het lager schoolwezen, heeft weder bij vernieuwing, de doorslaande bewijzen ontvangen van Zr. Ms. belangstelling in de bevordering der belangen van hetzelve, hebbende het Hoogstdezelve behaagd, bij besluit van den 18den Julij 1839, N°. 89 wederom een tiental Gemeenten met subsidien te begunstigen.

Nijverheid. Met genoegen wordt medegedeeld dat de nijverheid in deze Provincie steeds voorwaarts gaat, en onder de Gemeenten, die daarin uitmunten, bekleedt de Stad Tilburg de eerste plaats.

Sedert de zitting des vorigen jaars, is zoo door het Hooger- als door het Gewestelijk Bestuur, autorisatie verleend geworden, tot het oprigten van de nagenoemde fabrijken en trafijken, als: 8 Jeneverbranderijen en moutwijn-stokerijen, 5 Azijn- en kunst-azijn-makerijen, 1 Distilleerderij van fijne likeuren, 2 Bierbrouwerijen, 1 Houtzagerij, 1 Zoutziederij, 1 Stijfselfabrijk, 2 Lijmstokerijen, 1 Geel- of Metaalgieterij, 1 Steenbakkerij, 1 Fabrijk van vernist taf, linnen en leder, 6 zoo wind- als rosmolens, voor het breken van granen en het slaan van olie.

Zijnde ook nog *tien* onderscheidene autorisatien verleend, om bestaande koren-, pel- of oliemolens, tevens tot andere einden in te rigten.

In hooger beroep werd door ons autorisatie verleend tot het oprigten eener leder-bereiderij.

Ook het daarstellen van *twee* stoomwerktuigen in bestaande fabrijken, werd door ons gemagtigd.

Door Zijne Majesteit werd octrooi verleend:

Aan *J. Chevalier en Comp.*, te 's Hertogenbosch, voor den tijd van *tien* jaren, voor de uitvinding eener nieuwe bewerking in het fabriceren van mousserende en niet-mousserende fruitwijnen.

Aan *P. & C. van den Ouweland*, te Oosterhout, voor den tijd van *vijf* jaren, op de uitvinding van eene verbeterde metselspecie, en van het vervaardigen daarvan van plaveijen en metselsteenen.

— Aan *E. Retel*, te Tilburg, voor den tijd van *vijf* jaren, voor de uitvinding eener nieuwe wijze om olie zoodanig te zuiveren, dat dezelve metalen tegen roest beveiligt, en, als niet bevriezende, met groot nut kan aangewend worden in uurwerken.

Aan de gebroeders *van Heusden*, te 's Hertogenbosch en te Oisterwijk, voor den tijd van *tien* jaren, op de uitvinding van een werktuig, door hen genoemd *Snellooper*, dienstig om personen en goederen, met voldoende snelheid, over ijzeren spoor-, straat- en klinkerwegen te vervoeren zonder aanwending van stoom- of paardenkracht.

Te 's Hertogenbosch, werd eene scheepsreederij opgerigt, aanvankelijk met het doel tot het bouwen van een fregatschip voor de vaart op de Oost-Indien. — Het behaagde Zijne Majesteit daarin deel te nemen.

De Maatschappij tot bevordering der zijdeteelt in deze provincie, zet hare werkzaamheden met ijver en volharding voort, en aan het hoofdetablissement derzelve, te St. Michiels-Gestel, wordt de aanplanting van den witten moerbezienboom op eene groote schaal, met goed gevolg, uitgebreid.

De aanmoediging en ondersteuning, welke dezelve ook buiten de Provincie heeft gevonden, heeft het Bestuur dier Maatschappij doen bedacht zijn, om, in overeenstemming met hare statuten, haar werkend kapitaal, door de uitgifte eener tweede serie van aandeelen, op *f* 70,000 te brengen; — dit heeft de goedkeuring der deelgenooten en Zijner Majesteits toestemming verworven; zijnde tevens door den Koning voor privé-rekening, en, op Hoogstdeszelfs last, door de administratie voor de Nationale Nijverheid, ieder voor 25 aandeelen, en dus voor eene som van *f* 5,000, in deze tweede serie op nieuw deel genomen; terwijl ook de Nederlandsche Handel-Maatschappij en eenige aanzienlijke handelhuizen in Amsterdam en Rotterdam, onder de deelgenooten gesteld worden.

(*Het vervolg in een volgend nommer.*

FINANCIEN.

Van welke zijde men ook de zaken moge bezien, het resultaat blijft altijd hetzelfde; onze financien zijn in een' ontredderden, doch haasten wij ons er bij te voegen, daarom nog niet in eenen redeloozen toestand. Er zijn nog middelen tot herstel; en het is te hopen dat die middelen zullen worden gebezigd. Die toestand dagteekent niet van de laatste jaren; de opéénstapeling van schulden is reeds veel vroeger begonnen; ondanks de materiele welvaart van het voormalig koningrijk der Nederlanden, steeg de publieke schuld verbazend, en zij is nu tot eene schrikbarende hoogte gestegen. De gebeurtenissen van 1830 en de verpligtingen om het hoofd boven te houden, waar magtige potentaten ons op den nek wilden treden, en de zucht om ons nationaal crediet te behouden, hebben daartoe het hunne toegebragt. Maar dit alles is nog bezwarender geworden door het toegeven aan eene noodlottige zucht om te centraliseren, en door eene alleromslagtigste en hoogstminutieuse administratie van het financiewezen, waarbij de verwikkelingen van het amortisatie-sijndicaat het hare nog hebben bijgebragt. Ondanks al de fraaije woorden en beloften van wijlen den (?) overleden minister van financien VAN TETS, was er wel geld om de schulden te dekken, maar alleen door leeningen van de eene kas aan de andere, en door geldopnemingen, waarvan de last is nedergekomen op zijnen hem vervangenden ambtgenoot. De discussien in december 1839 hebben den waren staat van zaken, en de deficits over de vorige administratie doen uitkomen, en noch de minister BEELAERTS, noch de heer VAN GENNEP, zijn in staat geweest om de Staten-Generaal te bewegen, om voortdurend het zegel hunner goedkeuring te hechten aan zoodanige wijze van administratie. Mogt men toch de koninklijke belofte gestand kunnen doen, om met de begrooting over 1841 eenen meer afdoenden, meer van zuinigheid en vereenvoudiging blijken dragenden weg in te slaan! Is 's konings keuze gevallen op een man, die moed en krachten zich genoeg toekent, om bij eene volledige blootlegging van 's lands financiewezen aan de Staten-Generaal, dien weg aan te wijzen, en met afwijking van de tot hiertoe in zwang geraakte gebruiken, het meer en meer inkankerend kwaad weg te nemen, dan hopen wij dat de heer ROCHUSSEN, die reeds menig blijk van bekwaamheid en belangstelling in 's lands welzijn heeft gegeven, er ook in moge slagen, om de menigte hinderpalen, waarop hij op dien weg van bezuiniging en vereenvoudiging stuiten zal, met moed en zonder door de moeijelijkheden afgeschrikt te zijn, uit den weg te nemen, en niet die hinderpalen te laten staan en achter dezelve om te gaan. Wordt daarvan het bewijs geleverd, dan zal 's konings keuze algemeenen bijval vinden, en dat bestuur gezegend worden, hetwelk, door verstandige bezuiniging en vereenvoudiging van huishoudelijke in den staat, en door de vermeerdering van deszelfs bronnen van welvaart, de verwachting doet ontstaan op eene vermindering te eeniger tijd onzer staatsschulden. — Wij zeggen niet: hoop, maar verwachting; want uitzigten die geene wezenlijkheid ten grondslag hebben, zijn verderfelijker nog dan het kwaad zelve.

*** Allen, die iets te vorderen hebben van, of verschuldigd zijn aan de Nalatenschap van Wijlen den Heer N. G. A. VAN HOOFF, in leven Ontvanger der Registratie en Successie-Regten te *Breda*, worden bij deze opgeroepen, om daarvan Opgave of Betaling te doen, uiterlijk voor ultimo Augustus 1840, ten Huize van den Heer F. J. JESPERS, Advocaat te *Breda*.

BREDA, den 8 Julij 1840.

*** Une DEMOISELLE de la *réligion Catholique*, d'un âge mûr, desire se placer vers le mois d'Août prochain, comme GOUVERNANTE chez une famille respectable, quelle fonction elle a remplie durant plusieurs années. Elle enseigne par principes *les langues Française, Hollandaise et Anglaise, l'Histoire, la Géographie, l'Arithmétique, l'Ecriture et les Ouvrages de main*, tant *d'agrément* que *d'utilité*. On est prié de s'adresser par *lettres affranchies* sous les initiales G chez le libraire J. GOTELING VINNIS à *Harlem*.

PROVINCIE *NOORD-BRABAND*.

BEKENDMAKING.

DE STAATSRAAD, GOUVERNEUR DER PROVINCIE NOORD-BRABAND, brengt door deze ter kennisse van de belanghebbenden, dat de Aanbesteding van het BOUWEN van een LOKAAL, bestemd voor een KANTOOR en WONING van de Ambtenaren der In- en Uitgaande Regten te *Wernhout*, onder de Gemeente *Zundert*, Provincie *Noord-Braband*, niet, zoo als bij vroegere Bekendmaking was bepaald, op *Dingsdag den 21 Julij 1840*, maar *drie weken later*, en alzoo op *Dingsdag den 11 Augustus* daaraanvolgende, des middags ten *twaalf ure*, aan het Lokaal van het Gouvernement te *'s Hertogenbosch* plaats hebben zal.

De Staatsraad, Gouverneur van *Noord-Braband*,
Bᵒⁿ. VAN DEN BOGAERDE.

VOOR HET RIJK.

Amortisatie-Syndicaat.

AGENTSCHAP BREDA.

PUBLIEKE VERPACHTING VAN TIENDEN.

De AGENT van het Domein te *Breda*, zal, als daartoe behoorlijk geautoriseerd, ten overstaan van den Notaris Mr. F. R. VAN NAERSSEN, residerende te *Breda*, op de na te noemene dagen, plaatsen en uren, in het openbaar aan de genoegbiedenden Verpachten:

Op Maandag den 20 Julij 1840, des voormiddags ten *tien* ure, ten Huize en Herberge van N. van BECKHOVEN, te *Zundert*, de TIENDEN, gelegen in de Gemeenten *Zundert* en *Rijsbergen*.

Op Woensdag den 22 Julij 1840, des voormiddags ten *negen* ure, ten Gemeentenshuize te *Alphen*, de TIENDEN, gelegen in de Gemeenten van *Alphen* en *Riel*.

Ten zelven dage des middags ten *twaalf* ure, ten Huize en Herberge van J. B. VAN DEN KERKHOF, te *Baarle-Nassau*, de TIENDEN, gelegen in de Gemeenten *Baarle-Nassau* en *Castelree*.

Op Donderdag den 23 Julij 1840, des namiddags ten *twee* ure, ten Gemeentenshuize van *Gilze*, de TIENDEN, gelegen in de Gemeenten van *Chaam*, *Gilze* en *Reyen*, en

Op Maandag den 27 Julij 1840, des voormiddags ten *negen* ure, ten Huize en Herberge van P. DIELEMANS, in de *Bloemkool*, te *Princenhage*, de TIENDEN, gelegen in de Gemeenten *Ginneken*, *Princenhage* en *Teteringen*.

De Conditien van Verpachting kunnen dagelijks ten Kantoren van bovengenoemde Agent en Notaris worden gelezen, alwaar ook nadere informatiën te bekomen zijn.

De Agent voornoemd,
M. SMITS.

OP AANNEEMLIJKE VOORWAARDE *UIT DE HAND TE KOOP*, om *dadelijk te kunnen aanvaarden*:

Een HUIS en ERVE, waarin sedert onheugelijke jaren de GAREEL- en ZADELMAKERIJ met succes is uitgeoefend en nog wordt bedreven, staande aan de Zuidzijde van de Haven te *Zevenbergen*. Te bevragen bij den eigenaar G. VAN LOMMEL aldaar. Brieven *franco*.

*** Bij BROESE & COMP., te *Breda*, is van de pers gekomen: GESLACHT-TAFEL DER KONINGEN VAN EUROPA VAN 1500—1840 en Overzigt der Staten, Regerende Vorsten en Staatsvormen 1840. — Door Mr. G. DORN SEIFFEN, Ridder der Orde van den Nederlandschen Leeuw. . . . . *f* 0,30.

VOOR LIEFHEBBERS VAN PAARDEN.

B. VAN MERLEN, *De Afrigtingskunst* . . . . *f* 0,75.
—— 68 *Figuren in Houtsnee* van de School des Ruiters, Pilonsschool en Afrigtingskunst. . . . . *f* 0,40.
Handleiding tot de Paarden-Kennis met twee uitslaande Platen, voorstellende:
1° het gebit en kenteekenen van den ouderdom.
2° het paard zonder gebreken . . . . *f* 0,90.

Bij bovengemelden is op FRANCO *aanvrage verkrijgbaar de volgende* LEERCURSUSSEN *bij de* Koninklijke Militaire Akademie *thans in gebruik*:

1°. *Leercursus der Artillerie* voor alle Wapenen . . . . *f* 2,00.
2°. » » *Taktiek* voor alle Wapenen. Compleet. » 4,00.
3°. » » *Administratie* voor alle Wapenen . . . » 1,60.
4°. » » *Afrigting en Rijkunst voor Artillerie en Kavallerie* . . . . » 1,65.
5°. » » *Statica en Hydrostatica* voor Artillerie, Genie en Waterstaat . . . . . . » 2,00.
6°. » » *Hoogere Meetkunst* voor Infant. en Kavall. . » 0,65.
7°. » » *Versterkingskunst* voor alle Wapenen. . . » 4,20.
8°. » » *Beginselen der Dynamica* . . . . . » 0,90.
9°. » » *Gronden der Krijgskundige Scheikunde* . . » 5,80.
10°. » » *Handleiding tot de kennis der administratie in Nederlandsch Oost-Indie* . . . » 0,90.

Te Breda bij BROESE & COMP, Boekdrukkers en Boekverkoopers.